Skolinspektionen

Landskrona kommun
kontaktcenter@landskrona.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa i grundskolans årskurs 4-9 vid Sandåkerskolan i Landskrona kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Sandåkerskolan avseende verksamhetens kvalitet inom en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa (se bilaga 1). Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska i vilken utsträckning undervisningen i ämnet idrott och hälsa, i grundskolans årskurs 4–9, är tillgänglig för alla elever.

Kvalitetsgranskningen utgår från två frågeställningar:

- I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
- I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 2). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 återfinns granskningens författningsstöd.

Beslut

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Skolinspektionen bedömer att Sandåkerskolan i Landskrona kommun i låg utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Stärk arbetet med tillitsfulla relationer för att ge goda förutsättningar för elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa.
- Utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i ämnet idrott och hälsa.
- Utveckla arbetet med förhållningssätt och bemötande för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas i ämnet idrott och hälsa.

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Skolinspektionen bedömer att Sandåkerskolan i Landskrona kommun i låg utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa samt stärk samarbetet mellan lärare och övrig personal för att möjliggöra ett främjande och förebyggande tillgänglighetsarbete.
- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 28 april 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (SI 2026:8110) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Inom denna frågeställning granskas skolans arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö i idrott och hälsa, där undervisningen utformas så att alla elever ges möjlighet att delta. Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer
- Lärares arbete med lektionsupplägg
- Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen i idrott och hälsa är i låg utsträckning utformad så att alla elever kan delta.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av undervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer

Granskningen visar att det finns ett arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer, men att gemenskapen mellan eleverna är svag och lärarna är endast delvis lyhörda för elevernas perspektiv.

Lärarna arbetar för att främja en gemenskap mellan elever och lärare, men arbetet för att stärka tillitsfulla relationer mellan eleverna är inte tillräckligt utvecklat. Av intervjuer med lärare och elever samt Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna visserligen arbetar för att stärka samarbetet mellan eleverna, men att det fortfarande finns grupperingar som inte överbryggas av de planerade aktiviteterna. Elever på både mellan- och högstadiet beskriver att det finns tydliga uppdelningar inom elevgrupperna och att konflikter och motsättningar återkommer mellan vissa elever. Elever ger uttryck för att det förekommer situationer där pojkar har en hård jargong och spelar tufft samtidigt som flickor upplever att de inte blir inkluderade inom vissa aktiviteter. Enligt eleverna leder

detta ibland till att elever avstår från aktiviteter som upplevs som alltför hårda. Lärare bekräftar att det finns utmaningar i samspelet mellan flickor och pojkar på både mellan- och högstadiet. Enligt lärarna kan normer och beteenden som elever möter i fritidsaktiviteter påverka samspelet i undervisningen och bidra till en vass verbal jargong. Trots att lärarna under de observerade lektionerna betonade vikten av ett respektfullt förhållningssätt förekom ändå ett hårt spel och nedsättande kommentarer mellan elever. Både lärare och elever uppger att lärarna oftast delar in eleverna i lag eller par och att konflikter som uppstår under lektionerna hanteras av lärarna. Samtidigt framgår av intervjuer och observationer att arbetet i huvudsak fokuserar på att lösa konflikter när de uppstår, medan det finns få exempel på insatser som syftar till att långsiktigt stärka relationer, främja samspel i elevgruppen och förebygga ytterligare konflikter. Skolinspektionens observationer visar få gemensamma aktiviteter med syfte att överbrygga de spänningar som enligt både elever och lärare finns mellan vissa elevgrupper, särskilt mellan flickor och pojkar.

Lärare tar i begränsad utsträckning reda på vilka aktiviteter eleverna tycker om att göra och vad som motiverar dem att delta i undervisningen. Av intervjuer med elever på mellan- och högstadiet framgår att det finns skillnader mellan hur flickor och pojkar beskriver ämnet idrott och hälsa och vilka aktiviteter de föredrar. Fler pojkar än flickor lyfter fram bollspel och tävlingsmoment som motiverande, medan fler flickor än pojkar efterfrågar badminton, dans och redskapsgymnastik. Eleverna beskriver att deras motivation påverkas av i vilken utsträckning undervisningens innehåll överensstämmer med deras intressen och att de efterfrågar att lärarna ska låta eleverna komma med förslag på olika aktiviteter. En del elever upplever att lärarna inte är lyhörda för vad som motiverar eleverna att vilja delta. Eleverna uppger att det saknas ett strukturerat sätt att lämna förslag på aktiviteter. I stället sker det ofta genom spontana initiativ från enskilda elever, vilket gör att inte alla får samma möjlighet att komma med idéer. Elever beskriver att aktiviteterna inte alltid motiverar alla elever att delta. Intervjuade pojkar uppfattar att när det är bollsporter så väljer flickorna att inte delta. Samtidigt uppger några flickor att de tycker om att spela bollsporter när flickor och pojkar är uppdelade i olika grupper.

Lärares arbete med lektionsupplägg

Granskningen visar att undervisningen endast delvis är strukturerad och förutsägbar. Undervisningen är utformad med ett gemensamt lektionsupplägg där elevernas olika behov inte alltid fångas upp.

Lärare förmedlar information om lektionens mål och upplägg. Elever uppger att de får information om innehållet på lektionerna i förväg genom veckoplaneringar och återkoppling i slutet av lektionerna. Av intervjuer med lärare och elever framgår att det skiljer sig mellan lärarna hur de genomför genomgångarna utöver att muntligt förmedla information om lektionens innehåll och upplägg. Flera elever uppger att de upplever att genomgångarna kan bli långa och utdragna. Vissa lärare visar själva eller med hjälp av elever hur aktiviteter ska genomföras medan andra kan använda skriftliga underlag, bilder eller video som komplement. En lärare använder ljudförstärkare i samband med genomgången.

Undervisningen är till viss del strukturerad, men aktiviteterna följer inte alltid ett logiskt flöde. Elever beskriver att lektionerna följer en välkänd struktur med samling, genomgång, aktivitet och avslutning. Av intervjuer, observationer och dokument som Skolinspektionen har begärt in från huvudmannen framgår att vissa lektionspass är mycket långa, vilket lärare uppger kan vara fördelaktigt vid uteaktiviteter men desto mer utmanande inomhus. Enligt lärarna ställer det höga krav på såväl lärarens planering som elevernas uthållighet. Lärare beskriver exempelvis att yngre elever ofta är mer positiva från start, men att det samtidigt är svårt att hålla kvar deras fokus och koncentration under hela lektionen. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att det påverkar lärmiljön. På de korta lektionerna finns ofta ett logiskt flöde mellan aktiviteter och övergångarna är genomtänkta och planerade. Under de längre lektionspassen blir det svårare att bibehålla elevernas fokus och engagemang under hela lektionen. Exempelvis kan elever hålla på med en och samma aktivitet i över en timme. Några elever går och sätter sig på läktaren eller hittar på en egen aktivitet under olika lektioner i ämnet idrott och hälsa.

Undervisningen är utformad på ett ensidigt sätt och innehåller sällan aktiviteter som ger elever utmaningar på olika nivåer. Av intervjuer med lärare och elever framgår att undervisningen i stor utsträckning genomförs på samma sätt för alla elever och med samma svårighetsgrad. Flera elever beskriver att anpassningar främst handlar om att springa olika långa

sträckor, välja olika avstånd vid skott eller bli tilldelade olika svåra orienteringsbanor. Elever uppger att det även är möjligt att hoppa över moment som de upplever svåra. Det framkommer däremot få exempel från lärare och elever på pedagogiska anpassningar där innehållet anpassas till olika behov och förutsättningar, rollerna varierar och att alternativa uppgifter erbjuds i syfte att inkludera samtliga elever i aktiviteterna. Lärare uppger att idrottshallens fysiska begränsning påverkar möjligheterna att anpassa och skapa utrymme åt olika aktiviteter för olika elevgrupper. Lärare uppger dock att de löpande gör många individuella anpassningar för elever och att de för en kontinuerlig dialog med dessa elever. Skolinspektionens lektionsobservationer visade att dessa lektioner innehöll ett och samma upplägg för alla elever och att det inte fanns olika svårighetsnivåer för eleverna att välja på. Under observationerna noterades också ett begränsat deltagande från flera elever. Exempelvis visade en lektion med stationsarbete att när väntetid uppstod mellan stationerna ledde det till att flera elever tappade fokus eller blev passiva. Läraren behövde därför vid flera tillfällen avbryta undervisningen för att förtydliga regler och instruktioner samt påminna elever om deltagande och samspel.

Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Granskningen visar att undervisningen inte fullt ut skapar förutsättningar för att eleverna ska kunna utvecklas i sin egen takt och utmana sig själva. I stället framkommer att elever med låg tilltro till sin egen förmåga riskerar att dra sig undan från undervisningen.

Lärare tar i begränsad utsträckning hänsyn till elevernas förutsättningar i planeringen av undervisningen. Lärare uppger att de strävar efter en planering med olika rörelseaktiviteter, friluftsliv och utevistelse. Utifrån detta gör lärarna en läsårs- och terminsplanering. Av dokument som begärts in från huvudmannen framgår att läsårsplaneringen innehåller en bredd av aktiviteter så som lek och spel, träningslära, rörelse till musik och dans, redskap, simning, friidrott, friluftsliv och orientering. Lärare beskriver att de har gjort en gemensam grovplanering med olika områden, men att varje lärare sedan gör sina egna varianter och upplägg av de enskilda lektionerna. Lärare berättar att det finns elever med olika förutsättningar och som har kommit olika långt. Det finns visserligen en ambition att möta elevers olika behov och förutsättningar men både lärare och rektorn uppger att idrottshallen är trång, beläggningen hög och flera grupper behöver samsas om lokalerna. Lärare och rektorn uppger att det därför

finns begränsade möjligheter att erbjuda alternativa aktiviteter, anpassa undervisningen, skapa mindre grupper och undvika situationer där elever behöver prestera inför andra. Det framkommer i flera intervjuer att elever känner obehag inför att visa sina prestationer inför andra, att vissa undervisningsmoment återkommande medför svårigheter för en del elever samt att det inte alltid finns alternativ till dessa moment. Lärare och elever uppger att när elever inte kan delta fullt ut på grund av skada eller andra skäl får de ofta vänta vid sidan av eller genomföra en annan uppgift, snarare än att erbjudas en anpassad aktivitet inom ramen för undervisningen.

Lärare ger i viss mån eleverna kontinuerliga möjligheter att öva, pröva och utvecklas i sin egen takt. Lärare förklarar att eftersom de har eleverna under flera år ser de över tid vad eleverna kan och att de utvecklas mycket från årskurs 4 till årskurs 9. Lärarna uppger att en utmaning som de har är att grupperna är stora och att eleverna är olika. Det innebär att elever blir klara olika snabbt, att konflikter kan uppstå vid gruppaktiviteter samt att vissa elever har svårt med koncentration och fokus. Av intervjuerna med elever, lärare och rektorn framgår det att lärarna på olika sätt försöker anpassa undervisningen efter elevernas olika behov, men där arbetet i stor utsträckning bygger på individuella lösningar, snarare än ett gemensamt och systematiskt arbete kring tillgänglig lärmiljö.

Undervisningen har fokus på aktiviteter där elevernas prestationer jämförs med varandra. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att den sociala miljön varierar mellan olika klasser. I vissa grupper beskrivs samarbetet som väl fungerande medan andra präglas av grupperingar, konflikter och negativa kommentarer. Det framgår av intervjuerna och lektionsobservationerna att sociala och könsrelaterade aspekter påverkar elevernas deltagande. Elever beskriver att klimatet ibland blir påverkat av rädsla för att göra fel eller bli utsatt för kommentarer från andra elever. Även om lärarna vanligtvis markerar vid sådant beteende framkommer att problemen återkommer i flera elevgrupper. Framför allt i samband med tävlingsmoment och bollsporter uppstår situationer där elever kritiserar varandra eller där prestationerna får större fokus än samarbetet. Flera elever beskriver att det förekommer att pojkar har ett hårt och tävlingsinriktat spel, vilket kan göra att andra elever känner sig osäkra eller väljer att inte delta fullt ut. Samtidigt framkommer att pojkar kan bli obekväma vid aktiviteter som dans. Även Skolinspektionens lektionsobservationer visar att flera lektioner präglas av ett klimat med en hård jargong eller ett tufft spel i samband med aktiviteter som dans,

bollekar och bollsporter. Under vissa moment uppmärksammar utredarna bland annat att eleverna skämtar på andras bekostnad när eleverna betraktar andras prestationer, till exempel om någon missar målet. Både rektorn och lärare uppger att de har uppmärksammat detta och att det pågår ett långsiktigt arbete för ett bättre undervisningsklimat. Lärare uppger att de har pratat med elevernas studiementorer om att eleverna använder ett hårt språk och kommenterar varandra negativt.

Lärare ger eleverna vissa möjligheter att löpande reflektera över vad de kan, vad de lärt sig och vad de behöver utveckla och ger eleverna ibland individuell återkoppling. Av intervjuer med lärare och elever framgår att utvärdering och återkoppling främst sker gemensamt på gruppnivå och genom samtal i slutet av lektioner. Individuell återkoppling förekommer dock i mindre utsträckning och många elever har svårt att beskriva sin egen utveckling över tid i ämnet. Flera elever efterfrågar även tydligare återkoppling om vad de gör bra och vad de behöver utveckla vidare.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Stärk arbetet med tillitsfulla relationer för att ge goda förutsättningar för elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa.

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.[1] Vidare framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.[2] Läroplanen anger att skolan ska främja förståelse, inlevelse, öppenhet och respekt för olikheter. Ingen får utsättas för diskriminering eller kränkande behandling, och sådana tendenser ska aktivt motverkas.[3] Det framgår också av läroplanen att eleven ska mötas med respekt och skolan ska vara en social gemenskap som skapar trygghet, lust att lära och omsorg om elevens hälsa och utveckling. Varje elev har rätt att utvecklas och uppleva glädje i sina framsteg.[4] Vidare framgår av läroplanen att alla som arbetar i skolan ska bidra till jämställdhet, solidaritet och ett demokratiskt, normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska förebygga diskriminering, utveckla regler tillsammans med eleverna och skapa goda förutsättningar för samspel och tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.[5] Skolans mål är att varje elev tar ansvar för sitt lärande och arbetsmiljön. Läraren ska ge eleverna reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, låta dem pröva olika arbetssätt samt planera och utvärdera undervisningen tillsammans med dem.[6]

---

[1] 4 Kap. 9 § första stycket skollagen.
[2] 5 kap. 3 § första stycket skollagen.
[3] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.
[4] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.
[5] Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.
[6] Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det inte finns ett tydligt arbete för att skapa trygga och tillitsfulla relationer i undervisningen. Arbetet med att stärka positiva relationer mellan eleverna är otillräckligt, vilket minskar möjligheterna till samarbete och stödjande interaktioner. Lärare har begränsad kunskap om vilka aktiviteter som motiverar eleverna att vilja delta i undervisningen. Genom att skapa trygghet, gemenskap och motivation får eleverna bättre förutsättningar att delta, utvecklas och lära.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att stärka arbetet med tillitsfulla relationer för att främja elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa. Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas för att utveckla arbetet.[7]

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i ämnet idrott och hälsa.

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[8] Det framgår av läroplanen att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans

---

[7] Så skapar du goda relationer till eleverna - Skolverket (Hämtad 2026-11-06) Relationellt klassrumsledarskap - Skolverket (Hämtad 2026-11-06) NPF och tillgänglig utbildning | Lärportalen | Skolverket (Hämtad 2026-11-06) Stödmaterial för tillgänglig utbildning – Specialpedagogiska skolmyndigheten Område 2 – Social lärmiljö (Hämtad 2026-11-06)

[8] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[9]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen präglas av otydliga ramar och avsaknad av nivåanpassningar som gör att elevernas olika behov inte fångas upp. Lärare utformar inte aktiviteter efter elevernas behov. Genom att lärare planerar lektionens innehåll och ramar in den på ett tydligt sätt och utformar undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar, skapas en mer tillgänglig lärmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.[10]

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetet med förhållningssätt och bemötande för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas i ämnet idrott och hälsa.

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka

[9] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.
[10] Kommentarmaterial till kursplanen i idrott och hälsa – grundskolan - Skolverket (Hämtad 2026-11-06). Organisera och utforma undervisning och lärmiljö med fokus på NPF - Skolverket (Hämtad 2026-11-06).

elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.[11] Vidare framgår av kursplanen att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.[12]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare i begränsad utsträckning utgår från elevernas olika förutsättningar när de planerar undervisningen. Detta leder till att vissa elever upplever otrygghet, har begränsat deltagande och svårigheter att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Samtidigt präglas delar av undervisningen av ett prestations- och jämförelsefokus samt ett socialt klimat som periodvis riskerar att hämma elevers delaktighet och lärande. Lärare ger sällan utrymme för reflektion eller individanpassad återkoppling utan nöjer sig ofta med generell feedback. Genom att ge elever återkommande möjligheter att öva och pröva olika färdigheter stärker lärare elevers självtillit. I ett utvecklande klimat kan lärare möta elevers skiftande behov på ett medvetet och lyhört sätt. Lärares bemötande och agerande spelar en central roll för att elever ska utveckla tilltro till sin egen förmåga. Ett sådant klimat kännetecknas av att läraren visar erkännande, tar utgångspunkt i elevens perspektiv och anpassar undervisningen efter elevens individuella behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärare förutsättningar att utveckla arbetet med förhållningssätt och bemötande för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas. Skolverket

---

[11] Lgr 22, 2.2 Kunskaper.
[12] Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.

har material som kan användas i detta arbete.[13] Även Skolforskningsinstitutets forskningsöversikt kan användas för att utveckla arbetet.[14]

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Inom denna frågeställning granskas rektorns arbete med att skapa förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete
- Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn bedriver i låg utsträckning ett arbete som skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete

Granskningen visar att rektorn endast i begränsad omfattning bedriver ett medvetet och systematiskt arbete för att säkerställa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Det finns inte heller förutsättningar för lärarna i ämnet idrott och hälsa att skapa en tillgänglig lärmiljö.

Rektorn följer upp elevernas resultat men analyserar inte resultaten i förhållande till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att frågor utifrån aspekterna pedagogisk, social och fysisk tillgänglighet inte lyfts

[13] Regler och förväntningar på elever i undervisningen - Skolverket (Hämtad 2026-11-06).
[14] En tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa | Skolforskningsinstitutet (Hämtad 2026-11-06).

systematiskt i skolans kvalitetsarbete eller i dialogen med lärare. Rektorn följer visserligen upp elevernas resultat, men analyserar inte resultaten i relation till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. Rektorn och lärarna beskriver att uppföljningen främst sker genom medarbetarsamtal, lektionsobservationer och i resultatanalyser där kunskapsresultat och eventuella utvecklingsbehov i till exempel den fysiska miljön diskuteras. Det framgår av intervjuer med rektorn och lärare att specifika frågor om undervisningens tillgänglighet inte ingår i uppföljningen. Vidare framgår att elevernas upplevelser av undervisningen inte samlas in på ett systematiskt sätt. Rektorn och lärarna berättar att de har identifierat fysiska faktorer som påverkar möjligheten att skapa tillgänglighet i ämnet. Rektorn beskriver exempelvis att idrottshallen är trång och att flera grupper behöver använda lokalerna samtidigt, vilket enligt rektorn och lärarna begränsar möjligheterna att erbjuda alternativa aktiviteter, låta elever arbeta i mindre grupper och anpassa undervisningen efter olika behov. Rektorn berättar även att de har uppmärksammat att vissa elever har haft svårt för att prestera lika väl vid de teoretiska momenten i ämnet som praktiskt i idrottshallen. Enligt rektorn kunde lärarna se en utveckling i elevernas resultat när de fick stöd i det teoretiska.

Rektorns åtgärder har begränsad koppling till att göra undervisningen i ämnet idrott och hälsa tillgänglig för alla elever och rektorns åtgärder gäller främst fysisk tillgänglighet, inte aspekter som rör den sociala eller pedagogiska tillgängligheten. Rektorn uppger att skolan har genomfört vissa fysiska åtgärder såsom satt upp duschdraperier, renoverat idrottshallen och gjort det möjligt för elever att byta om enskilt. Intervjuer med elever, lärare och rektor visar dock att omklädningsrummen fortfarande utgör en utmaning för flera elever. Vissa elever uppger att de känner obehag inför att duscha tillsammans med andra och att konflikter och ordningsstörningar förekommer samt att omklädningsrummen inte upplevs som fräscha. I syfte att underlätta för elever som har haft svårt att visa sina kunskaper vid ämnets teoretiska moment har skolan köpt in läroböcker i idrott och hälsa för årskurs 9 och lärarna har även diskuterat olika sätt för elever att redovisa sina kunskaper på. Däremot framkommer inte några exempel som visar att åtgärder satts in gällande att utveckla och anpassa undervisningen i syfte att eleverna får möta en pedagogiskt och socialt tillgänglig undervisningsmiljö oberoende av vilken lärare och undervisningssituation de möter.

Rektorn ger begränsade förutsättningar för lärare och övrig personal att samarbeta för att skapa en tillgänglig lärmiljö för alla elever i ämnet idrott och hälsa. Av rektorsintervjun och inhämtad dokumentation framgår att lärarna i idrott och hälsa ingår i mentorslag, arbetslag och ämneslag. Ämneslaget träffas ungefär var tredje vecka för att planera projekt och samplanerar även undervisningen veckovis, dock inte med fokus på frågor om en tillgänglig lärmiljö. Skolledningen uppger att det finns organisatoriska svårigheter att samla samtliga lärare i ämnet samtidigt, eftersom detta skulle påverka användningen av idrottshallen. Lärarna deltar därutöver i skolans gemensamma träffar för undervisningsutveckling en gång i månaden. Samverkan med elevhälsan sker utifrån anmälan till elevhälsoteam, verksamhetsobservationer samt vid elevhälsomöten. Rektorn uppger att specialpedagogiskt stöd finns att tillgå och att specialpedagoger kan observera undervisningen, men att detta sällan används inom ämnet idrott och hälsa. Därmed finns det ett begränsat samarbete med elevhälsan kring att skapa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa.

Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Granskningen visar att rektorn endast i viss utsträckning tydliggör hur principen om alla elevers lika värde ska kopplas till lärarnas arbete med att göra undervisningen i ämnet idrott och hälsa tillgänglig.

Rektorn leder endast till viss del ett arbete med att integrera en värdegrund som tydliggör att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara tillgänglig för alla elever. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att det på skolan visserligen finns ett pågående arbete med fokus på att eleverna ska acceptera allas olikheter men det framgår inte hur lärarna i idrott och hälsa ska arbeta med det. Rektorn beskriver att skolan för fem till sex år sedan genomförde ett utvecklingsarbete om tillgänglig lärmiljö. Arbetet omfattade den fysiska, sociala och digitala lärmiljön. En viktig del av utvecklingsarbetet var att ta fram en gemensam lektionsstruktur för hela skolan. Syftet var att skapa igenkänning och förutsägbarhet för eleverna. Inom ämnet idrott och hälsa sågs även samlingar och övergångar över, exempelvis genom fasta rutiner för uppställning utanför idrottshallen och bestämda platser på läktaren. Enligt rektorn används den gemensamma lektionsstrukturen fortfarande och utgör en grund i undervisningen. Rektorn och lärarna berättar att de arbetar för ett respektfullt bemötande

samt att kränkande kommentarer och beteenden följs upp, ofta tillsammans med mentorer eller annan personal. Arbetet är kopplat till skolans övergripande värdegrundsarbete och insatser kring språkbruk, normer och bemötande, och beskrivs av både lärare och rektorn som långsiktigt och kontinuerligt. Dock framgår av intervjuer med lärarna att rektorn inte har kommunicerat någon tydlig målsättning för hur lärarna ska arbeta övergripande med tillgänglig lärmiljö bortsett från att lärarna ska använda sig av en gemensam lektionsstruktur. Lärare uppger att de inte i närtid har haft något kollegialt arbete eller någon fortbildning om att tillgängliggöra undervisningen för eleverna.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 4

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa samt stärk samarbetet mellan lärare och övrig personal för att möjliggöra ett främjande och förebyggande tillgänglighetsarbete.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[15] Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[16] Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[17]

[15] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[16] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.
[17] 4 kap. 4 § skollagen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn visserligen analyserar elevernas resultat i relation till hur undervisningen genomförs men inte på ett strukturerat och medvetet sätt hur den är tillgänglig för alla elever. De åtgärder som rektorn vidtar har en svag koppling till att utveckla undervisningens tillgänglighet. Rektorn ger dessutom begränsade förutsättningar för olika lärare och elevhälsan att samarbeta kring att skapa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Genom att utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö och väva in det i det systematiska kvalitetsarbetet får rektorn en klarare bild av vilka insatser som fungerar och vilka som behöver stärkas. När skolans organisation och rutiner stödjer samarbete mellan lärare och elevhälsan finns möjligheter till ett främjande och förebyggande arbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn förbättrar arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö och stärker samarbetet mellan lärare och övrig personal. Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i utvecklingsarbetet.[18]

Utvecklingsområde 5

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Av läroplanen framgår att skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som

[18] Skolans gemensamma elevhälsoarbete - Skolverket (Hämtad 2026-11-16). Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket Hämtad (2026-11-16). Att leda tillgänglighetsarbete Specialpedagogiska skolmyndigheten (2026-11-16). Rekommendationer om att leda tillgänglighetsarbete Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-16).

gäller i samhället ska följas. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.[19] Rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Inom givna ramar har rektorn dessutom ett särskilt ansvar för bland annat följande områden: Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[20]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn i viss utsträckning har formulerat målsättningar och gett viss vägledning i arbetet med en tillgänglig lärmiljö, men styrningen är inte tillräckligt tydlig eller systematisk för att ge lärarna ett gemensamt stöd i arbetet. Värdegrundsarbetet har viss koppling till frågor om inkludering och likvärdighet, men sambandet med hur undervisningen kan utformas för att möta elevers olika förutsättningar och erfarenheter behöver utvecklas ytterligare. Lärare har också haft begränsade möjligheter till kollegialt lärande och fortbildning kring hur undervisningen i idrott och hälsa kan göras mer inkluderande, vilket har påverkat förutsättningarna för ett gemensamt utvecklingsarbete inom området. Genom att knyta värdegrundsarbetet till frågor om tillgänglighet och delaktighet kan skolan skapa lärmiljöer som fungerar för alla elever. När lärare ges goda möjligheter till kompetensutveckling stärks förutsättningarna att utveckla

[19] Lgr 22 1 Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden.
[20] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.

en tillgänglig lärmiljö, vilket i sin tur kan öka elevernas delaktighet samt främja deras utveckling och lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder värdegrundsarbetet för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och en samsyn i kollegiet om att elevers olikheter är en resurs. Rektorn ska se till att lärarna får den kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna förbättra tillgängligheten i undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i detta arbete.[21]

På Skolinspektionens vägnar

X Ewa Mölleryd

Föredragande
Signerat av: Ewa Mölleryd

X Malin Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredaren Roger Persson deltagit.

[21] Samsyn och förståelse Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-16). Kapacitet och kompetens Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-16).

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Sandåkerskolan den 21–22 oktober 2026. Besöket genomfördes av utredarna Ewa Mölleryd och Roger Persson.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Fyra lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn och två biträdande rektorer
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Under 2027 planerar Skolinspektionen att publicera en övergripande rapport. I rapporten redovisas de samlade iakttagelserna från den tematiska kvalitetsgranskningen.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska om undervisningen i idrott och hälsa, i grundskolans årkurs 4–9, är tillgänglig för alla elever, utifrån Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
2. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterier

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Varje frågeställning bedöms i tre nivåer: i hög utsträckning, i flera delar och i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?

Kvalitetskriterium 1a Relationer

Det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer både elever emellan och mellan elever och lärare, där respektfullhet och gemenskap är framträdande. Det innebär bland annat att läraren är lyhörd för elevernas perspektiv, bekräftar eleverna och exempelvis underlättar interaktioner mellan elever.

Kvalitetskriterium 1b Lektionsupplägg

Undervisningen är strukturerad och förutsägbar. Det innebär bland annat att läraren förmedlar information om lektionens upplägg och innehåll. Undervisningen innehåller olika aktiviteter, uppgifter på olika nivå och läraren ger stöd och erbjuder alternativ utifrån elevernas olika behov så att eleverna kan delta aktivt.

Kvalitetskriterium 1c Förhållningssätt och bemötande

Undervisningen präglas av ett utvecklande klimat så att elever vågar utmana sig själva och kan känna tilltro till sin förmåga. Undervisningen ger eleverna rika möjligheter att öva, pröva och utvecklas i sin egen takt. Undervisningen betonar lärandeprocessen och värderar utveckling högre än enbart resultat.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterium 2a Arbetsprocess

Rektorn leder ett medvetet och systematiskt arbete för att främja en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Rektorn ser till att adekvata åtgärder vidtas för att undanröja identifierade hinder för en tillgänglig lärmiljö. Rektorn skapar förutsättningar för att samarbete mellan lärare och övrig personal sker kontinuerligt i syfte att tillgängliggöra undervisningen i idrott och hälsa.

Kvalitetskriterium 2b Grundläggande principer

Rektorn förmedlar en grundläggande princip som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och resurs i ämnet idrott och hälsa. Målsättningen om full tillgänglighet är en levande fråga i skolan och fungerar som vägledning för ämnet idrott och hälsa i det dagliga arbetet.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.[22]

Enligt 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I förarbetena till bestämmelsen framgår bland annat följande. Sverige har internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna som bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. I första hand ligger ansvaret för att de mänskliga rättigheterna respekteras och tillgodoses på varje stats regering men även de statliga och kommunala förvaltningarna har ett ansvar. Detta innebär att den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Tillägget om de mänskliga rättigheterna som nämns i bestämmelsen betonar detta.[23]

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[24]

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[25]

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar

---

[22] 26 kap. 20 § skollagen.
[23] Prop. 2009/10:165 s 221.
[24] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[25] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.

till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.[26]

Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[27]

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.[28]

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.[29]

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[30]

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.[31]

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande

---

[26] 3 kap. 2 § första och andra stycket skollagen.
[27] 4 kap. 4 § skollagen.
[28] 4 kap. 9 § första stycket skollagen.
[29] 5 kap. 3 § första stycket skollagen.
[30] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).
[31] Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden.

identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.[32]

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.[33]

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[34]

Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor, i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet, visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling, tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.[35]

Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs

[32] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.
[33] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.
[34] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.
[35] Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.[36]

Skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Läraren ska vidare svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.[37]

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn bland annat det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och inom givna ramar ett särskilt ansvar för bland annat följande. Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[38]

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. Eleverna ska genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla goda levnadsvanor i syfte att kunna påverka sin hälsa genom livet. Undervisningen ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna

[36] Lgr 22, 2.2 Kunskaper.
[37] Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.
[38] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.

utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.[39]

Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. Den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Detta betonas i 1 kap. 4 § skollagen.[40] Sådana förpliktelser finns bl.a. i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har ratificerat Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.[41] Enligt artikel 24 måste konventionsstaterna säkerställa att de förverkligar rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning i ett inkluderande utbildningssystem. I den allmänna kommentaren till artikel 24 anges bl. a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Vidare framgår att inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande.[42]

[39] Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.
[40] Prop. 2009/10:165 s 221.
[41] Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 2008:26.
[42] Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10. Myndigheten för delaktighet, 2017.